

Studenter skal være velkomne på erhvervsskolerne

ANALYSE

Næsten hver 7. er ikke i gang med en uddannelse fire år efter gymnasiet, og andelen er stigende. Særligt i Hovedstadsområdet er der mange "ufaglærte studenter".

Studenter skal være velkomne på erhvervsskolerne

Dato: 11. august 2021

I dag er det blevet normen at tage en studentereksamen efter 9. og 10. klasse. Således vælger 3 ud af 4 elever at søge ind på en gymnasial uddannelse efter grundskolen. Det er dog ikke alle elever, der ender med at bruge deres studentereksamen til noget. En del ender i ufaglært beskæftigelse – enten direkte eller efter en række forgæves forsøg på at gennemføre en videregående uddannelse. For en del af disse mennesker kunne en erhvervsuddannelse være et muligt alternativ.

En prognose fra marts 2021¹ viser, at Danmark vil mangle 99.000 faglærte i 2030, mens der vil være et overskud på 51.000 studenter og 59.000 ufaglærte på arbejdsmarkedet. Der kan derfor være store samfundsmæssige gevinster ved at få flere studenter til at starte på en erhvervsuddannelse. Jo kortere tid efter studentereksamen desto større samfundsøkonomisk gevinst, idet personerne herefter vil kunne bidrage med deres arbejdskraft som faglærte på arbejdsmarkedet og dermed mindske manglen på arbejdskraft.

Hovedpointer fra undersøgelsen:

- Andelen, der ikke er i gang med en videre uddannelse fire år efter gymnasiet, er steget fra 11,6 i 2013 til 15,4 pct. i 2020.
- Der er store geografiske forskelle, idet flest i Nordjylland og færrest i Hovedstaden går i gang med videre uddannelse inden for 4 år efter studentereksamen.
- Det er også i Nordjylland, at den største andel af studenter er i gang med eller har gennemført en erhvervsuddannelse 4 år efter studentereksamen

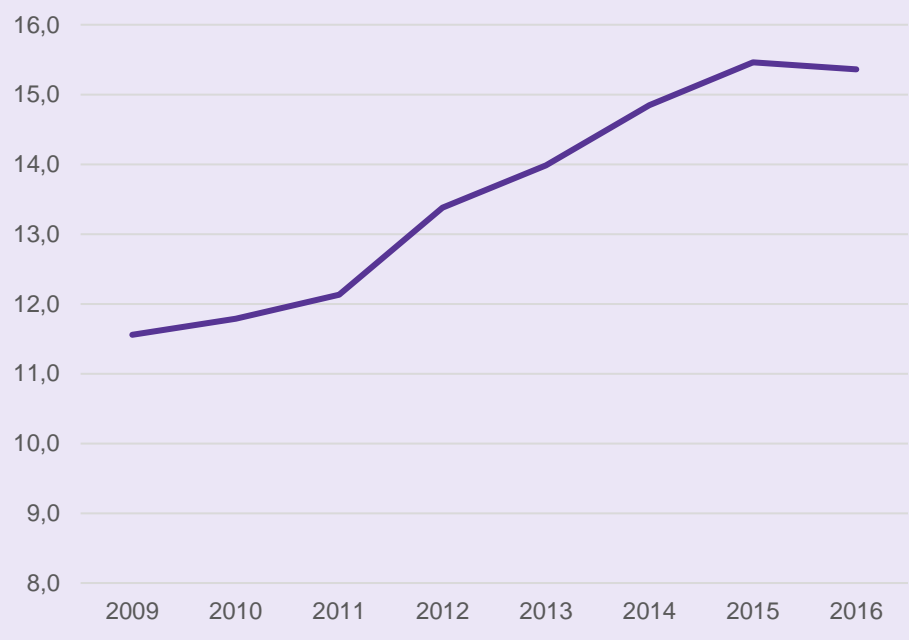
---

¹ <https://www.ae.dk/analyse/2021-03-danmark-mangler-99000-faglaerte-i-2030>

Der er et potentiale i at få flere ufaglærte studenter ind på erhvervsuddannelserne

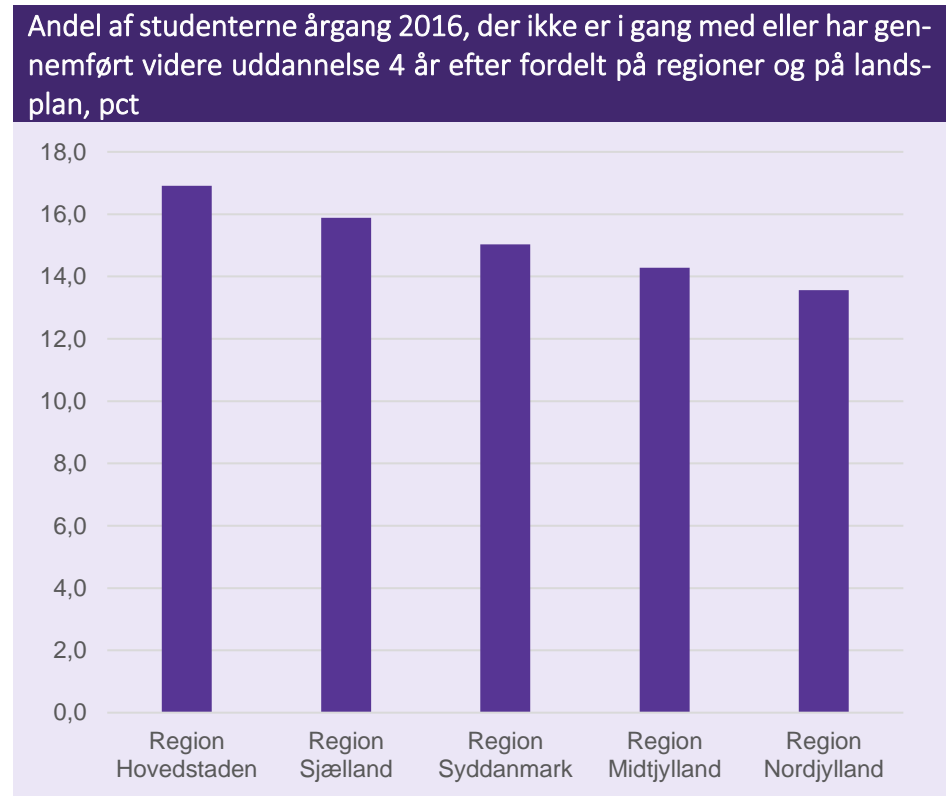
I hver årgang er der over 7000 personer, der ikke har brugt deres studentereksamen til noget fire år efter, at de er blevet færdige som studenter, og andelen har været stigende i de seneste år. I 2013 var 11,6 pct. af de personer, der var blevet studenter 4 år tidligere, stadig ikke i gang med en uddannelse. I 2020 var tallet steget, så 15,4 pct. af studenterne fra 2016 ikke var i gang med – eller havde gennemført – en uddannelse efter gymnasiet.

Andel studerende, fra hver årgang, der ikke er i gang med og ikke har gennemført en uddannelse 4 år efter, de blev færdige. Tal for årgang 2016 er således opgjort i 2020

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik (FORLOB15)
Figur 1

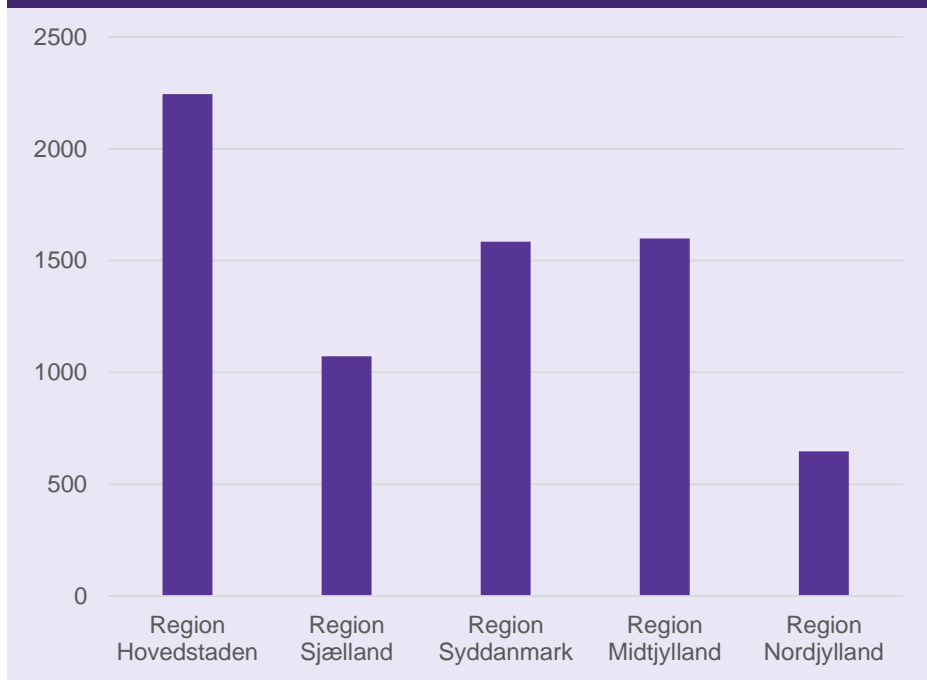
Andelen er højest i Region Hovedstaden, hvor det gælder godt 17 pct af studenterne fra årgang 2016 ikke har gennemført og ikke er i gang med en uddannelse 4 år senere. I den modsatte ende af landet, i Nordjylland, er det kun 13,6 pct.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik (FORLOB15) Figur 2

Alene i studenterårgangen 2016 er der samlet set tale om, at 7.100 ud af godt 46.500 der i 2020 ikke var i gang med en uddannelse eller havde færdiggjort én efter gymnasiet. Den største gruppe på over 2.200 personer findes i Region Hovedstaden, mens det i Nordjylland kun er ca. 650 af årgang 2016-studerne, der ikke er i gang med en videre uddannelse.

Antal studenter i hver region fra årgang 2016, der ikke er i gang med eller har gennemført en uddannelse fire år efter studentereksamen

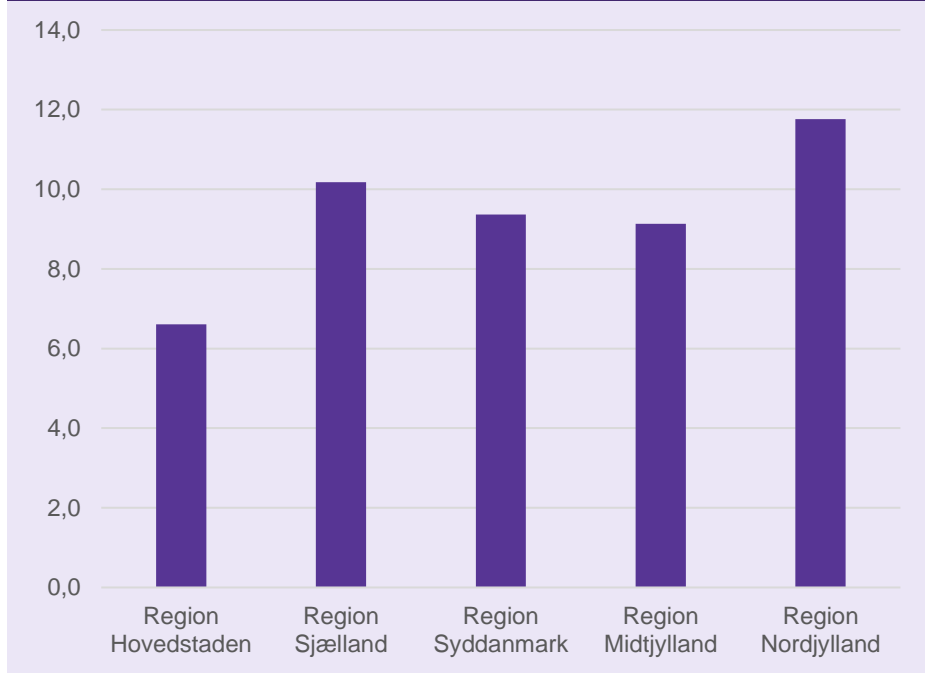
Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik (FORLOB15)
Figur 3

De seneste tilgængelige tal viser, at der landsplan var ca. 25.000 25-29årige studenter, der ikke var i gang med og ikke havde gennemført en uddannelse efter gymnasiet, heraf var godt 10.000 bosat i Region Hovedstaden.

På landsplan er det godt 9 pct. af studenterne, der fire år efter studentereksamen enten er i gang med en erhvervsuddannelse, eller allerede har gennemført en.

Igen er der store regionale forskelle. I Region Hovedstaden er det 6,6 pct. af årgang 2016, der 4 år efter har været i gang med eller har fuldført en erhvervsuddannelse, mens det er i Region Sjælland og Region Nordjylland er hhv. 10,2 pct. og 11,8 pct.

Andel af studenterårgangen 2016, der er i gang med eller har fuldført en erhvervsuddannelse 4 år efter de blev studenter

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik (FORLOB15)
Figur 4

Hvis hele landet kom op på niveauet for Region Nordjylland, så ville det betyde, at 1.300 flere studenter i hver årgang ville have gennemført eller være i gang med en erhvervsuddannelse fire år efter studentereksamen. Dette ville medvirke til at reducere antallet af studenter, der ikke tager starter på en uddannelse samt øge antallet af faglærte i Danmark.

Baggrund: Samfundsøkonomisk potentiale

Undersøgelser viser, at det kan være en god forretning for både den enkelte ufaglærte student og samfundet, hvis vedkommende tager en erhvervsuddannelse i stedet for at arbejde som ufaglært. Således konkluderer AE-rådet i en analyse fra marts 2021², at når man korrigerer for karakterer og andre baggrundsvariable, så har faglærte i højere grad er i job og i øvrigt har en væsentligt højere løn end studenter, der ikke har læst videre. Det gælder særligt for eleverne, der fik højere karakterer i grundskolen. Her er en løngevinst på 20-25 pct. ved at blive faglærte.

² https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_faglaerte-klarar-sig-bedre-end-ufaglaerte-studenter.pdf

Konklusion og politikanbefaling

1 ud af 7 studenter er ikke i gang med – og har ikke gennemført – en uddannelse fire år efter, at de fik deres studentereksamen. Der kan være mange – også gode - grunde til, at studenter ikke går i gang med en uddannelse. Men det er et samfundsmæssigt problem, hvis en stor gruppe studenter ikke kommer i gang med videre uddannelse, i en situation hvor Danmark mangler faglærte, og hvor vi ifølge tidligere analyser til at stå med et overskud af studenter uden videre uddannelse.

Mange unge føler sig ikke klar til at træffe et definitivt uddannelsesvalg, og her giver de gymnasiale uddannelser mulighed for at udskyde valget. SMVdanmark ønsker en kulturændring i Danmark, så det bliver mere accepteret at vælge en erhvervsuddannelse efter gymnasiet. Det er et bedre alternativ end ikke at uddanne sig eller vælge en akademisk uddannelse, som man ender med at falde fra.

På sigt vil det kunne yde et væsentligt bidrag til den faglærte arbejdskraft i Danmark og mindske den gruppe af studenter, der står til at blive i overskud frem mod år 2030, hvis flere studenter kommer i gang med en erhvervsuddannelse. Den nationale vejledningsinstitution Studievalg Danmark, der hovedsageligt vejleder elever på ungdomsuddannelserne, fik fra 1. januar 2021 til opgave ikke kun at vejlede om de videregående uddannelser men også om muligheden for at tage en erhvervsuddannelse. Dette er positivt, men der er også behov for en mere systematisk indsats.

Konkret foreslår SMVdanmark:

1. At rollemodeller – dygtige lærlinge, som har valgt en erhvervsuddannelse efter gymnasiet – besøger gymnasierne.
2. At studenter "nudges" til at starte på uddannelser med gode beskæftigelsesmuligheder. Konkret skal studenter, der ikke er i gang med en uddannelse, have et brev med information om, hvilke erhvervsuddannelser i deres lokalområde, der har gode beskæftigelsesmuligheder og gode muligheder for at få en læreplads. Den enkelte kommune er ansvarlig for brevet, der udarbejdes i samarbejde med relevante erhvervsskoler.
3. Når studenter starter på en erhvervsuddannelse, så skal de ikke automatisk tvinges til at undvære fag ("tvangsmerit"). Det skal være op til den enkelte studerende og erhvervsskolen at aftale, om der evt. er kurser, som eleven ikke behøver.

4. Færre lærer i dag naturligt erhvervsuddannelserne at kende. Derfor er det vigtigt, at de møder erhvervsuddannelserne i løbet af grundskolen, så de kan træffe et informeret uddannelsesvalg, hvad enten de så vælger en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen eller efter gymnasiet. Det kan ske ved at placere 10. klasse på en erhvervsskole, ved at have obligatorisk erhvervspraktik mv.

5. Analysen peger på, at der i særlig grad er et potentiale i Region Hovedstaden, hvor andelen der vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen i øvrigt, også er lav. Derfor opfordres kommuner og erhvervsskoler i Hovedstadsområdet i særlig grad til at igangsætte indsatser, der skal rekruttere personer med en studentereksamen til erhvervsuddannelserne.

Kontakt

Chefkonsulent Kasper Munk Rasmussen,
tlf. 61 96 39 80, rasmussen@SMVdanmark.dk.
SMVdanmark, august 2021